

NIECHĘĆ (45) sb f

Zawsze w pisowni łącznej.

e jasne.

sg N niechęć (9). ◇ G niechęci (5). ◇ D niechęci (1). ◇ A niechęć (20). ◇ I niechęcią (4). ◇ V niechęci (1). ◇ pl G niechęci (1). ◇ A niechęci (1). ◇ I niechęci(a)mi (1). ◇ L niechęci(a)ch (1). ◇ sg G a. pl G a. A niechęci (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde bez cytatu.

1. *Brak chęci do zrobienia czegoś; lenistwo; odraza do czegoś; opór przeciw czemuś* (13) : (nagł) Leniŕtvvo. LII. Sonet. (-) SProfna zarázo/ niechęci złoŕliwa Która [...] w proznowiąniu/ tefknicą wiek pŕuieŕz GrabowSet G.

niechęć czego (1): pokazuiąc ze nie ziego przyczynydania ta niechęć albo raczey absentowanie Conuersatiy vrosło ActReg 54.

niechęć do czego (1): ále z vŕtháwicznego á s cięŕżkiego płáčzu/ mogł znác iey niechęć do tego [tj. małŕeństwa]. GórnDworz Aa5.

niechęć czyja [w tym: G pron (1), pron poss (1)] (2): GórnDworz Aa5; Lecz oni naleŕli przyczyny/ ktoremi fię wymowili/ á niektórzy miáŕto przyczyn/ niechęć fwoię powiedzieli. BudBib bv.

Wyrażenie przyimkowe: »z niechęcią« (1): ŕam zá ŕobą páná ni ocz niechay nie proŕi: áby pan niehcąc iego tym obráŕiç/ kiedyby dla niego nie vczynił/ nie muŕiał czáŕem z niechęcią tego pozwoliç/ o czo by go on proŕił. GórnDworz K7.

a. *Brak apetytu, odraza do jedzenia i inne przykre odczucia związane z niestrawnością* (8) : [wódka z czarnego korzenia] niechęć czyni y wzburzenie w ŕoŕádku FalZioł II 5b, ++c, I 149a; SienLek 8.

W połączeniach szeregowych (3): SienLek 30; Oczko 15, [40] cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »do jedzenia, jedzenia niechęć« [szyk 2:1] (2:1): SienLek 30; ták pijąc/ iáko y w nich [cieplicach] ŕiedząc/ wiátróm/ ŕurowoŕci/ zgádze/ brzydliwoŕci/ do iedzenia niechęci/ twárdoci/ ŕczkánium [...] pomogą. Oczko 15, [40].

Szereg: »chęć i niechęć« (1): co ná tym naleŕzy/ ábyfmy go [ŕoŕádek] opátruiąc/ ták pomiárkowáli/ iákoby óné wilgotnoŕci/ co y nieporzádną chęć/ y co gorŕza/ niechęć/ czynią precz wypurgowáli Oczko 32v.

2. *Niechętny stosunek do kogoś, niezyczliwość, niełaska, zawiść, nieprzyjaźń, wrogość; invidia* Calag; *mala gratia, male sarta gratia, malevolentia, simultas* Cn (32) : Calag 363b; Niechay vlęę w pewnéy twych ŕkrzydeł zaŕlonie/ Aŕ byŕtra zápálczywoŕç/ y niechęć opłonie. KochPs 83; BielRozm 4; PaprUp B3v; [o zazdroŕci] Mátko niechęci/ zarázo vbogiej Miłoci: z ŕzkod roŕkofz/ žal z ŕzczęŕcia czuięz GrabowSet E2v; PudłDydo A2v.

niechęć do kogo (1): nienawiŕç záŕię á niechęć do złych ludzi/ ŕpráwiedliwoŕci ofłábieç nie dopuŕzcza GórnDworz Ff7v.

niechęć ku komu, ku czemu (2): Niektorzi teŕz beli Ofli á nie Poŕli/ wodzono ich kendy chciano y nawielka niehec ku oytziznie prziwodzono PaprUp K3v; ia iakom przedtym rad wŕm ŕłużył, tak y teraz natym iestem, y napotym iednowŕm ex non causa causam niecheci ku mnie nieracz naidowác ActReg 173.

niechęć przeciw(ko) komu (4): *GórnDworz* Bb8; *żem ielzcze przeciw sobie/ z twarzy twej/ żadney niechęci nie poznał [...]* przeto ia też/ z wietłzą łmiąłością/ bęspieczniey do ciebie idę *CzechRozm* 205; *ActReg* 126, 173.

niechęć między kim (2): *żebych ja o tym tak radziła, Jakoby między Greki i Trojany trwała Wieczna niechęć KochMon* 33; *ActReg* 54.

niechęć czyja [w tym: *G sb i pron* (4), *pron poss* (2), *ai poss* (1)] (7): *GórnDworz* D5; *Znošili oni przedlię niewdzięcznego ludu niechęć ModrzBaz* 135v, 12v; *ActReg* 55, 173; *GórnTroas* 18; *GrabowSet* C3.

W połączeniu szeregowym (1): *Tu należą ci wżylsey/ ktorzy Niepamięcią Fárbuia łwe występki: przyiaźnią/ niechęcią: Mufem/ głupstwem zmysłonym/ ledá przyczynkami KlonWor* 80.

W przeciwstawieniu: »chęć ... niechęć« (1): *Teraz małz czas zárazem y chęć życzliwému/ Y nieprzyiaćielowi niechęć oddać łwému. KochBr* 152.

W charakterystycznych połączeniach: *cudza niechęć, wieczna, wielka; przyczyna do niechęci; niechęć kryć, mieć, oddać, odłożyć na stronę, (po)znać* (3), *znosić* (2).

Zwroty: »chęć niechęcią oddać« (1): *A nieprzyiaćiel mój [...]* Chęć mi niechęcią oddał *KochPs* 56.

»niechęć pokazywać« (1): *iednák ia dla tego nie rozłtánę łie z tobą/ iákobyć nieiáką niechęć pokázuiąc/ ále owłzem z miłości/ iákom przedtym w rozmowách inłzych czynił/ to [...]* tobie powiem. *CzechRozm* 200v.

»niechęć sobie zjednać« (1): *Boie łie wā vprzikrzic y niecheci łobie vniektorich ziednac PaprUp* F4.

Szeregi: »chęć albo niechęć« (1): *á około też vznawánia o czyich przymiociech [...]* šíłá do chęci/ ábo niechęci náłzey/ dobra/ ábo zła/ tám tego łlawá iemu v nas połłuzy *GórnDworz* D5. [*Ponadto w przeciwstawieniu 1 r.*]

»nienawiść a niechęć« (1): *GórnDworz* Ff7v *cf niechęć do kogo*.

a. Objawy niezyczliwości, wrogości (6) : *Inłzich krziwd wielkich y niecheci znatźnie łie niebozeta nacierpieli PaprUp* K3; *ActReg* 139; *Gdy ia z wyłstepkami walczę ludzkimi/ ty zemną Cicho wiedziesz chytrą niechęć y woynę foremną. KlonWor* *v.

niechęć między kim (1): *áni thego ścirpią/ áby między poddánymi byłá przyiaźń/ łpołká/ ábo towarzysłtwo: ále będą woleć widzieć między nimi niełnalki/ niechęci/ y nienawiści GórnDworz* Gg6.

niechęć czyja (1): *List Pana Podlaskiego dot. Marszałka Koron: o panu Gnie: y swoich niechęciach ActReg* 138.

W połączeniach szeregowych (2): *ábowiem chłubiąc łie oni s piękney postháwy/ [...]* nie telko przełthawáli ná thym máłym pokazie łálki/ ále theż y niełálkę vmieli więc łobie ołłodzić/ thák iż woynę/ fráłunk/ gniew/ niechęć/ zamowę/ połwarek s pánną/ miewáli v łiebie/ zá rzecz przyiemną *GórnDworz* C4v, Gg6.

Synonimy: **1.** *gnuśność, lenistwo, nierobotność, obciążność, ociężałość, ospalstwo, ospałość, próżnowanie, teskność, zgniłość*; **a.** *niechciwość*; **2.** *niełubość, niełaska, niemiłość, nienawiść, nieprzyjaźń, niezyczliwość, odwrocenie*; **a.** *gniew, niesnaska, niezgoda, poswarek, waśń, wojna*.

Cf **CHĘĆ, NIECHUĆ**